Ankenævnet for Forsikring

Den 6. december 2017 blev i sag nr. 90105:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har firmapensionsordning i PFA Pension. Han klager over selskabets opgørelser af de livsvarige alderspensionsydelser – herunder at der ikke er sket regulering af ydelserne siden 2008/2009, og at pensionsydelserne er mindre end anført i pensionsprognose af 1992.

Selskabet har anført, at det har håndteret klagerens pensionsordning korrekt i henhold til aftalegrundlaget og det tekniske grundlag anmeldt til Finanstilsynet.

Det fremgår af sagen, at klageren i 1964 blev omfattet af en firmapensionsaftale, der bl.a. giver ret til livsvarige pensionsydelser fra pensioneringstidspunktet. Pr. 1/10 1991 ophørte pensionsindbetalingerne, og pensionsordningen gik i fripolice. Klageren begyndte at få pensionsydelser fra selskabet i august 2001.

Klageren har i klageskemaet af 19/11 2016 bl.a. anført:

> **"Sagsfremstilling**
> Siden 1. oktober 1964 har jeg været omfattet af en obligatorisk 'Familiepensionsforsikring', som er en kollektiv forsikring for en funktionærgruppe, der ikke er forhandlet individuelt med de enkelte forsikringstagere. Pensionsalderen var fastlagt til den 1. februar 2001 men udbetaling skete første gang for august måned 2001. Det fremgår af den opdaterede police af januar 1992, side 3 'Udbetalinger/Bonus' 3. afsnit, at de årlige 'Grundudbetalinger' vil blive reguleret hvert af de efterfølgende år.

Som det fremgår af PFA brev af 6. februar 2015, side 4, er der ikke sket nogen årlig beregning siden 2008, da de årlige pensionsudbetalinger har udgjort uændret kr. 373.848 kr. Dette mener jeg er et klart brud på forsikringspolicen.

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?
Jeg ønsker blot at PFA lever op til ordlyden i policen, jf. ovenstående. Det vil sige der foretages en årlig beregning af pensionsudbetalingen.

Jeg ønsker ligeledes, at PFA forpligtes til at foretage en genberegning af pensionsudbetalingerne for årene fra og med 2008."

I brev af 2/1 2017 fra selskabet til nævnet hedder det bl.a.:

"Hvilken type forsikring er der tale om?
Forsikrede indtrådte pr. 1. oktober 1964 i … kollektive pensionsordning, der omfatter invalidepension, livsvarig alderspension, kollektiv ægtefælle/samleverpension, børnepension til børn under 18 år, samt et engangsbeløb (kapitalpension). Sammensætningen af ydelserne har været uændret fra oprettelsen og indtil nu. Det aftalte pensioneringstidspunkt var forsikredes fyldte ... år, pr. 1. februar 2001.

Pensionsindbetalingerne til policen ophørte pr. 1. oktober 1991, hvorefter policen blev omskrevet til fripolice (præmiefri police). Forsikrede har medsendt udskrift nr. 5 af policen, hvoraf fripoliceydelserne fremgår.

Policen overgik til G82-grundlaget pr. 1. januar 1983, og pensionsydelserne i dette gennemsnitsrente-beregningsgrundlag var på daværende tidspunkt baseret på en grundlagsrente på 5 procent. Som bilag A er vedlagt kopi af den første policeudskrift pr. 1. juli 1983, hvoraf de garanterede pensionsydelser fremgår. Garantien var baseret på, at pensionsindbetalingerne skete uændret indtil 1. februar 2001.

Når depotrenten overstiger grundlagsrenten, opstår der rentebonus eller renteoverskud, som det benævnes nu. Dette overskud er i overensstemmelse med pensionsaftalen blevet anvendt til at styrke eller forhøje samtlige pensionsydelser. De eventuelle forhøjelser sker på beregningsgrundlaget for nytegninger i overensstemmelse med Finanstilsynets anvisninger.

Frem til 1. januar 1997 er forhøjelserne sket ud fra en grundlagsrente på 5 procent, derefter er forhøjelserne frem til 1. maj 2000 sket på en grundlagsrente på 3 procent. Fra 1. maj 2000 er der anvendt en grundlagsrente på 2 procent, og fra 2. april 2011 har grundlagsrenten udgjort 1 procent.

Hvad handler tvisten om - parternes overordnede synspunkter?
Parterne er uenige om fortolkningen af aftalegrundlaget (pensionsaftalen) i forhold til forsikredes ret til regulering af sin ydelse - mere specifikt forståelsen af følgende tekst i forsikredes police, side 3 under 'Bonus' (Bilag B) (dette bilag er også fremlagt at forsikrede med hans klage):

'Hvis der ved udbetaling vælges 'Grundudbetaling', vil årlige udbetalinger blive reguleret hvert af de efterfølgende år.

I stedet for 'Grundudbetaling' med årlige reguleringer kan der vælges 'Forhøjet udbetaling'.

Både de årlige reguleringer af 'Grundudbetaling' og forløbet af 'Forhøjet udbetaling' vil afhænge af udbetalingstidspunkt og af den rente, PFA Pension kan opnå såvel før som efter dette tidspunkt.'

Forsikrede mener, at han er berettiget til en årlig opskrivning/regulering af hans ydelse hvert år (uanset om depotrenten er lavere end grundlagsrenten eller ej).

Dette afviser selskabet med henvisning til den type ordning forsikrede har (ydelsesgaranti), og at han ikke med støtte i sin police - og dermed parternes aftale - er berettiget til en sådan regulering.

Det fremgår af policens side 2, at tarifudbetalingen (ydelsesgarantien) udgør 294.431 kr. årligt i livsvarig pension. Det indebærer, at pensionsudbetalingen fra 1. februar 2001 ikke kan blive lavere end dette beløb. Den citerede tekst fra afsnittet om 'Bonus' beskriver, hvordan bonus anvendes. Dette er imidlertid ikke udtryk for, at der hvert år opstår bonus.

Når der er givet en ydelsesgaranti, indebærer det samtidig, at pensionsydelsen ikke bliver nedsat, selv om depotrenten i nogle år er lavere end grundlagsrenten. I disse år forbliver pensionsydelsen på samme niveau og bliver således ikke nedsat, som tilfældet ville være i markedsrente.

Forsikrede fik den 22. januar 2001 tilsendt en prognoseberegning (Bilag C) på pensionsudbetalingernes størrelse fra 1. august 2001. I denne prognoseberegning har PFA Pension uddybet, hvorledes bonus påvirker pensionsudbetalingen, se afsnittet om 'Grundpension':

'Grundpensionen stiger gennem udbetalingsperioden i takt med bonustilskrivningen. Bonustilskrivningen og reguleringen af pensionen sker på baggrund af depotrenten i det forløbne år.

Grundpensionen er garanteret på de til enhver tid gældende forudsætninger, der fremgår af udbetalingsoversigten. Grundpensionen kan ikke falde, men kun stige eller være uændret i forhold til året før.'

Det er selskabets opfattelse, at forsikredes udbetalinger fra start og til dato er reguleret og udbetalt iht. det aftalte. Det er korrekt, at det fremgår af policen, at der under nærmere renteforudsætninger kan ske en forhøjelse af udbetalingen, men forudsætningerne har ikke været opfyldt i samtlige år under udbetalingsperioden.

Sagsfremstilling

Udbetalinger og udviklingen i depotrenten gennem årene
Forsikredes ordning har været under udbetaling siden 1. august 2001, hvor han valgte at starte sin pensionsudbetaling. Pensionsudbetalingerne er blevet reguleret således:

4. 90105

	Månedlig pensionsydelse	Depotrente (før PAL-skat)	Depotrente (efter PAL-skat)
1/8 2001	30.147 kr.	9,50%	8,50%
1/1 2002	30.582 kr.	5,50%	4,50%
1/1 2003	30.724 kr.	5,30%	4,50%
1/1 2004	30.823 kr.	5,30%	4,50%
1/1 2005	30.916 kr.	5,30%	4,50%
1/1 2006	31.000 kr.	5,30%	4,50%
1/1 2007	31.000 kr.	5,30%	4,50%
1/1 2008	31.000 kr.	5,30%	4,50%
1/2 2008	31.000 kr.	6,50%	5,50%
1/12 2008	31.000 kr.	5,30%	4,50%
1/1 2009	31.154 kr.	3,50%	3,00%
1/1 2010	31.154 kr.	3,50%	3,00%
1/1 2011	31.154 kr.	3,50%	3,00%
1/1 2012	31.154 kr.	2,75%	2,33%
1/7 2012	31.154 kr.	2,00%	1,69%
1/1 2013	31.154 kr.	2,00%	1,69%
1/1 2014	31.154 kr.	2,00%	1,69%
1/1 2015	31.154 kr.	2,00%	1,69%
1/1 2016	31.154 kr.	1,50%	1,27%
1/1 2017	31.154 kr.	-	-

Forklaring til ovenstående skema: Den månedlige ydelse i et givent år er reguleret på baggrund af bonus (typisk renteoverskud) for det foregående år. Ex: Ydelsen for 2002 er beregnet/reguleret ud fra eventuelt overskud i 2001.

Da depotrenten har været højere end grundlagsrenten fra 1. oktober 1991, hvor policen blev omskrevet til fripolice og frem til 1. februar 2001, hvor pensionsudbetalingen blev påbegyndt, er den garanterede årlige alderspension blevet forhøjet fra 294.431 kr. til 346.178 kr. Den yderligere forhøjelse til 361.764 kr. pr. 1. august 2001, skyldes dels bonus i et halvt år (perioden mellem februar 2001 og august 2001) og dels udskydelsen af pensioneringstidspunktet.

Som det kan ses ud af ovenstående skema, er der typisk sket regulering af pensionen pr. 1. januar, hvis depotrenten i det foregående år har været højere end grundlagsrenten.

Da policen blev omskrevet til fripolice pr. oktober 1991, er den altovervejende del af ydelsesgarantien baseret på en grundlagsrente på 5 procent. Det er alene forhøjelserne fra 1. januar 1997, hvor bonus er anvendt til 'køb' af yderligere garanteret pension på det gældende nytegningsgrundlag.

Pensionen er således blevet reguleret frem til 1. januar 2006, hvorefter den har været konstant frem til 1. januar 2009. Forhøjelsen pr. 1. januar 2009 skyldes således, at den gennemsnitlige depotrente i 2008 var højere end grundlagsrenten, ligesom den konstante ydelse siden da skyldes, at depotrenten herefter har været lavere end grundlagsrenten.

Dialog mellem parterne forud for ankenævnsklagen
Forsikrede har siden 2012 løbende henvendt sig til selskabet omkring hans utilfredshed med, at hans udbetalinger ikke reguleres årligt.

Siden december 2015 har der været en ret omfattende korrespondance mellem hhv. forsikrede og de forskellige medarbejdere (pensionsrådgivere og servicemedarbejdere) i selskabet, som forsikrede løbende har henvendt sig til og rejst (og fået besvaret) sine spørgsmål omkring reguleringen af hans udbetaling overfor.

Efter en del korrespondance blev forsikrede henvist til at tage en dialog med PFA Pensions kundetillidsmand, hvilket bl.a. førte til et møde den 22. januar 2016 af 2½ times varighed mellem kundetillidsmanden og forsikrede.

Efter mødet havde selskabets kundetillidsmand fået indtrykket af, at der var enighed mellem parterne omkring pensionsordningens virkemåde; at der var tale om en kollektiv pension med ydelsesgaranti tegnet på et 5 procents grundlag med de muligheder for regulering, der følger deraf. Herudover at der var enighed om, at forsikrede havde fået udbetalt, hvad han iht. aftalegrundlaget var/er berettiget til.

Efter mødet henvendte forsikrede sig imidlertid igen pr. mail og tilkendegav, at han ikke var enig med selskabet, og der var derefter igen nogen korrespondance mellem parterne.

Den 2. maj 2016 meddelte selskabet imidlertid forsikrede, at det efterhånden stod klart, at parterne ikke kunne opnå enighed via yderligere dialog, hvorefter forsikrede nu har indbragt denne klage for ankenævnet.

Selskabets begrundelse

Forsikredes krav om regulering af hans ydelse
Forsikredes pension udbetales som grundpension. Forsikrede har en ydelsesgaranti. Den udbetalte ydelse vil grundet ydelsesgarantien ikke kunne falde under det niveau (beløbsmæssigt), som forsikrede var berettiget ved udbetalingsstart i 2001. I det omfang, pensionen er blevet forhøjet med bonus undervejs, er dette ligeledes en garanteret pensionsstigning, som ikke vil kunne blive nedsat. Dette gør sig gældende, så længe forsikrede modtager udbetalinger fra ordningen, dvs. helt frem til forsikredes død.

En sådan regulering og udbetaling ud over den garanterede ydelse er imidlertid betinget af, at selskabets depotrente er højere end forsikredes grundlagsrente.

Fra 2009 og til i dag har depotrenten ligget under forsikredes grundlagsrente, jf. skemaet ovenfor. Forsikredes depot har i den pågældende periode derfor ikke haft en tilstrækkelig rentetilskrivning til, at der er opstået positiv rentebonus, og der er derfor ikke sket regulering af forsikredes udbetalinger. Tværtimod er der opstået et teknisk beregnet underskud på depotet. Dette underskud påvirker ikke pensionen i nedadgående retning, men eventuel rentebonus vil i første omgang blive anvendt til at reducere underskuddet.

Forsikredes krav om en årlig beregning af grundlaget for hans ydelse
PFA Pension foretager i forbindelse med hvert årsskifte en beregning af, hvorvidt den enkelte pensionsmodtager med ydelsesgarantier er berettiget til en forhøjelse af pensionsudbetalingen. Dette sker på baggrund af depotets størrelse i forhold til den garanterede pension, og i det omfang at depotet som følge af positiv bonus er højere, end der er nød-

vendigt for den faktiske pensionsudbetaling, sker der en forhøjelse af pensionen på det gældende nytegningsgrundlag. Dette gælder ligeledes for forsikrede.

Beregningerne for selskabets bestand af ordninger med ydelsesgarantier / i gennemsnitsrentemiljøet sker individuelt og i henhold til og fuldt ud i overensstemmelse med det tekniske grundlag, som selskabet har anmeldt til Finanstilsynet.

Selskabets konklusion
Selskabet fastholder, at forsikrede ikke har ret til regulering i videre omfang end sket, og at han ikke har ret til en årlig beregning af grundlaget for hans ydelse i det omfang, han har krævet.

Selskabet fastholder dermed sin afvisning af forsikredes krav som gjort gældende i hans klage til ankenævnet."

Klageren har i brev af 19/1 2017 til nævnet bl.a. bemærket:

"Det fremgår bl.a. at det af brev af 6. februar 2015 fra PFA blev oplyst at primodepotet 2015 er opgjort til kr. 1.334.308 men at PFA kundeportal oplyser, at det pr. samme dato udgør kr. 2.298.627. Depotværdien pr. 1. august 2001 er opgjort af PFA i mail af 6. maj 2015 til kr. 5.021.415 men ifølge policen udgør depotværdien pr. samme dato kr. 4.982.286. Hvorfor og hvad administreres der efter?
…

- I policen dateret 9. januar 1992 fremgår det af side 3 under punktet udbetalinger / bonus, at den årlige regulering er afhængig af den rente PFA kan opnå såvel før som efter dette tidspunkt. Policen nævner intet om regulering efter en 'depotrente', der er fastlagt af PFA.

- Det fremgår af PFA's skema på side 3, at der i årene 2001-2006 og i 2009 er sket en mindre årlig regulering. Fra 2009 og indtil dato er der ikke sket nogen årlig regulering.

- PFA skriver nederst side 5, at der foretages en beregning i forbindelse med hvert årsskifte, men denne beregning bliver ikke fremsendt eller efterlevet.

- Den forhøjede udbetaling blev i sin tid fravalgt i tillid til, at de fremtidige årlige reguleringer ville finde sted i henhold til det af PFA opnåede årlige afkast, jf ordlyden i policen.

- På baggrund af ovennævnte fastslår jeg, at PFA ikke har levet op til sine forpligtelser med hensyn til at foretage en årlig beregning af pensionsudbetaling i henhold til policen."

Selskabet har hertil i brev af 13/2 2017 til nævnet bl.a. anført:

"De forskellige beløb, som forsikrede henviser til, at han har fået oplyst

Primodepot 2015
Forsikrede oplyser, at depotet i brev af 6. februar 2015 (bilag D) er oplyst til 1.534.308 kr. pr. 1. januar 2015, mens PFA's kundeportal oplyser tallet til 2.298.627 kr. Der vedlægges her kopi af brev fra 6. februar 2015 samt en udskrift af PFA's kundeportal (bilag E).

Tallet fra PFA's kundeportal på 2.298.627 kr. er det korrekte beløb. Tallet i PFA's brev af 6. februar 2015 (bilag D) er en beregning, der viser, hvordan en bankkonto ville have udviklet sig med samme gebyrer, renter og udbetalinger, som der er sket fra policen. Forskellen er, at der ikke er indregnet det depottillæg eller overlevelsesgevinst, der er en betaling til forsikrede for den risiko, der er på en livsbetinget forsikring for, at personen ikke lever 'længe nok'. Dette har PFA forklaret forsikrede i brev af 6. februar 2015. Det bemærkes i øvrigt, at klager i sit eget bilag A, som refererer mødet med PFA's kundetillidsmand, har skrevet: *'Differencen blev afklaret under mødet.'*

Depot pr. 1. august 2001
Forsikrede oplyser, at en PFA-medarbejder i en mail af 6. februar 2015 har oplyst depotet pr. 1. august 2001 til 5.021.415 kr., mens det af PFA's tidligere fremsendte bilag C fremgår, at depotet udgjorde 4.982.286 kr.

Det er tallet på 4.982.286 kr., der er det korrekte. Vores medarbejder har ved en fejl oplyst depotet pr. 1. januar 2002 i stedet for 1. august 2001. Vi vedlægger en opsparingsoversigt for periode 1. august - 31. december 2001 (bilag F), der viser, hvordan depotet efter påbegyndelsen af pensionsudbetalingen pr. 1. august 2001 har udviklet sig de næste 5 måneder. Det er således også depotudviklingen i disse 5 måneder, der har bevirket, at pensionsudbetalingen pr. 1. januar 2002 steg fra 30.147 kr. til 30.582 kr. månedligt, jf. vores svar af 2. januar 2017.

Det er selvsagt særdeles beklageligt, at der er givet en fejloplysning til forsikrede, men det bemærkes, at det ikke har haft nogen økonomisk betydning for forsikrede.
…
Begrebet depotrente og formuleringen i forsikredes police
Formuleringen 'den rente, PFA kan opnå' refererer til den depotrente, som PFA fastsætter. Fastsættelser sker ud fra de principper og metoder, der er anmeldt til Finanstilsynet, og som følger af lovgivningen osv.

Begrebet rente/depotrente/kontorente anvendes af de forskellige pensionsudbydere af gennemsnitsrenteprodukter på markedet, som et udtryk for den forrentning, der bliver givet til forsikredes opsparing/depot.

Årlige beregninger foretages og 'efterleves'
Som oplyst af PFA tidligere, foretages der årligt en beregning af forsikredes pension, Det er på denne baggrund, at ydelsen er blevet reguleret som redegjort for i selskabets svar af 5. januar 2017 - herunder illustreret ved skemaet i svarets side 3-4. Så det er ikke korrekt, når forsikrede i sit svar bemærker, at beregningerne ikke bliver 'efterlevet'. Det er imidlertid korrekt, at selve de specifikke beregninger foretaget i selskabets forsikringssystem ikke bliver fremsendt til forsikrede og selskabets øvrige pensionsmodtagere. Forsikrede kan på selskabets kundeportal følge udviklingen i sin opsparing.

Forsikredes depot ultimo 2016 udgør kr. 1.670.064 kr. Der er imidlertid i PFA Pensions årsregnskab hensat 4.124.279 kr. til policen for at sikre de garanterede pensionsydelser til forsikrede. Den samlede regnskabsmæssige hensættelse er således næsten 2,5 gange så stor som depotet. Dette illustrerer, at de investeringsafkast, PFA har opnået gennem de senere år, hvor ydelserne ikke er blevet reguleret, er gået til at dække de kraftige forøgelser af hensættelserne til de allerede garanterede ydelser på denne og lignende policer. Forøgelsen af hensættelserne skyldes såvel generelt rentefald som længere levetider.

Selskabets konklusion
Selskabet fastholder, at forsikrede ikke har ret til regulering i videre omfang end sket, og at han ikke har ret til en årlig beregning af grundlaget for hans ydelse i det omfang, han har krævet.

Selskabet fastholder dermed sin afvisning af forsikredes krav som gjort gældende i hans klage til ankenævnet."

I brev af 2/3 2017 fra klageren til nævnet hedder det bl.a.:

"Beregnet depotrente og formulering i Policen
Det fastholdes, at det må være ordlyden i aftalen, police nr. … (udskrift nr. 5), som er gældende. Depotrenten kan derfor ikke fastsættes af PFA, men kun beregnes på årlig basis. Det betyder, at en flerårig gennemsnitsrente heller ikke kan anvendes.

Hvad andre pensionsselskaber eller kutymer i branchen benytter af begreber for rente/depotrente m.v. anses for irrelevant og har intet med nærværende police at gøre. Det er utænkeligt, at Finanstilsynet ville godkende et aftalebrud i policen såfremt det var blevet forelagt Finanstilsynet.

Depot og udbetalinger
Depotopgørelsen pr. 1/1 2002 var kr. 5.024.041 efter at der var udbetalt kr. 148.070 i 2001. Følgelig må depotet pr. 1. august 2001 være højere end kr. 4.982.286, som er oplyst til at være det korrekte tal (bilag G).

Ifølge forsikringspolicen, udskrift nr. 5 af januar 1992, kan der forventes en årlig grundudbetaling på kr. 392.915 eller en forhøjet udbetaling på kr. 447.923 ved pensionering pr. 1. februar 2001 (bilag H). Da pensionsudbetalingen først fandt sted den 1. august 2001 har PFA indregnet en månedlig stigning på kr. 435. Derforuden må bemærkes, at forrentningen har være god og uproblematisk i tidsrummet fra januar 1992 til august 2001.

Prognosen på kr. 392.915/ kr. 447.923 er væsentligt højere end de faktiske udbetalinger på kr. 355.368. Pensionsudbetalingen i dag er stadig ikke kommet op på det niveau, der var stillet i udsigt i 2001. PFA har derfor årligt sparet kr. 42.767.

Jeg kunne i stedet have valgt forhøjet udbetalinger (som jo netop ikke reguleres). PFA har på den baggrund årligt sparet ca. kr. 75.000.

Årlige beregninger foreligger ikke
PFA har ikke dokumenteret, at de har 'efterlevet' policens ordlyd vedrørende den årlige (individuelle) renteberegning. Ifølge policen skal depotet hvert år opgøres og tilskrives den rente, som PFA har kunnet opnå. Til illustration er vedlagt opgørelse fra 2009, 'Fra afkast til depotrente i 2009' (bilag I). Heraf følger det, at investeringsafkast til kunderne udgør 6,3%, herfra skal fratrækkes skat på 0,8% eller netto 5,5%. Der er alene tilskrevet depotet 3,0% i 2009.

Dette understøtter min påstand om, at der ikke er sket den årlige bonustilskrivning som forudsat i policen.

PFA argumenterer på side 2 i deres svar, at forøgelsen af hensættelsen skyldes såvel generelt rentefald som længere levetider. Dette viser blot, at PFA har 'forregnet sig' og

anvender en del af det berettigede afkast til en for forsikringstagers uvedkommende hensættelse.

Konklusion
PFA skal tilpligtes at efterleve policens bestemmelser. PFA opfordres til at fremlægge de relevante og konkrete årlige renteberegninger for perioden 2009 og til dato og på baggrund heraf at efterregulere for de manglende pensionsudbetalinger.

Fremadrettet må dette ligeledes efterleves."

Selskabet har i brev af 24/3 2017 til nævnet bl.a. anført:

"Beregnet depotrente og formulering i policen
PFA Pension bestrider, at der skulle være tale om et 'aftalebrud', som forsikrede fremfører i sit svar. Uenigheden ligger helt grundlæggende i, at forsikrede gør gældende, at policens ordlyd skal fortolkes udvidende og på en måde, som der efter selskabets klare opfattelse ikke er belæg for.

Herudover skal det for en god ordens skyld gøres helt klart, at selskabets henvisning til, hvad der er praksis og sædvanligt i branchen, ikke blev fremført som et argument for, at parternes aftale (policeteksten) ikke skulle følges, men blot for at påpege, at depotrenten er et helt gængs begreb, der anvendes ens/dækker over det samme i hele branchen.

Finanstilsynet er også bekendt med, hvad der ligger i begrebet depotrente, og hvordan det fungerer.

Det bemærkes i øvrigt, at det faktaark, som fulgte med årsudsendelsen for 2009, som forsikrede har modtaget fra PFA Pension og har fremlagt i sagen som bilag I, netop forklarer, hvorfor depotrenten afviger fra investeringsafkastet. Dette er ligeledes i tråd med, hvad selskabet tidligere har redegjort for i selskabets besvarelse af 2. januar 2017 i klagesagen.

Det bemærkes i den forbindelse i øvrigt, at forsikrede således i årevis har været bekendt med, hvordan depotrenten blev/bliver fastlagt i PFA Pension (som også i andre selskaber) qua indholdet af dette faktaark, som han har modtaget sammen med årsopgørelsen for 2009 - og i øvrigt hvert år sammen med årsudsendelsen.

Depot og udbetalinger
Det er ganske forståeligt for selskabet, at forsikrede undrer sig over den opsparingsoversigt, som var vedlagt som bilag F i selskabets svar af 13. februar 2017, når han sammenholder med sine egne bilag G og H.

Det er korrekt, at PFA Pension oprindelig brutto udbetalte 148.070 kr. i 2001 og 360.966 kr. i 2002 til forsikrede. I 2003 blev dette imidlertid korrigeret, og der blev i efteråret 2003 efterudbetalt 2.665 kr. for 2001 og 5.988 kr. for 2002, ligesom pensionsraten for 2003 blev forhøjet.

Korrektionen skyldtes, at PFA Pension fra januar 1998 indførte styrkelse af pensionsopsparing med høje ydelsesgarantier, men at PFA Pension ikke rettidigt havde informeret de enkelte pensionskunder om dette. Finanstilsynet nåede derfor i 2002 frem til, at styrkelsen først kunne gennemføres fra januar 1999 for en række pensionskunder, heriblandt forsikrede.

Styrkelse indebærer, at PFA Pension ikke anvender policens overskud fuldt ud til at forhøje de garanterede pensionsydelser, men fortsat tilskriver depotrenten fuldt ud til opsparingen. Styrkelse ophører, når pensionsudbetalingen påbegyndes. Sagt med andre ord har ændringen for året 1998 ikke ændret policens depot, men de garanterede pensionsydelser er blevet højere.

Månedlig pension pr.	Oprindeligt udbetalt	Korrigeret i 2013	Forhøjelse
1. august 2001	29.614 kr.	30.147 kr.	533 kr.
1. januar 2002	30.083 kr.	30.582 kr.	499 kr.

Selskabet vedlægger endvidere til orientering opdaterede opsparingsoversigter for 2002 og 2003 (bilag I og K), hvor der er taget højde for forhøjelsen af den udbetalte pension.

Klageren har i bilag H fremhævet prognosetallene for pensionsudbetalingen pr. 1. februar 2001. Selskabet gør opmærksom på, at der er tale om prognosetal, og ydelsesgarantien fremgår af tarifudbetalingen lige nedenunder disse.

Det er korrekt, at forsikrede ved pensionsstarten pr. 1. august 2001 kunne vælge forhøjet pension, der i starten ville have givet en højere udbetaling. I den forhøjede pension indgår imidlertid et ugaranteret tillæg, som kan blive sat ned eller bortfalde, hvis depotrenten bliver lavere end forudsat ved beregningen. Dette fremgår tydeligt af selskabets bilag C.

Årlige beregninger foreligger ikke
Det fastholdes, at selskabet ikke er forpligtet til udarbejde særskilte opgørelser som ønsket af forsikrede. Forsikrede har modtaget de beregninger, meddelelser mv., som han er berettiget til som pensionskunde."

Klageren har i brev af 12/4 2017 til nævnet bl.a. bemærket:

"Såfremt ordet depotrente virker forstyrrende eller polemisk har dette ikke været tilsigtet. Det, der menes er den årlig nettoforrentning af kontoen der er tilknyttet policen. Dette kan belyses som følgende:

Siden policen blev tegnet i 1964 har der været en årlig opgørelse med tilskrivning af årets indbetalinger og renter. Renteprocenten varierede afhængig af de finansielle forhold det pågældende år.

Fra oktober 1991 stoppede nye indbetalinger og pensionskontoen voksede derefter alene med de årlige nettorenter der varierede som følger:

Kalenderår	1991	7,3 %
	1992	6,0 %
	1993	5,4 %
	1994	5,2 %
	1995	5,5 %
	1996	6,0 %
	1997	8,2 %
	1998	4,5 %
	1999	6,0 %
	2000	8,5 %

Heraf kan udledes følgende:

I mit svar dateret d. 2 marts 2017 har jeg bemærket at forrentningen har været god og uproblematisk i tidsrummet fra januar 1992, hvor PFA udstedte police nr. … udskrift nr. 5, til 1. februar 2001, som er prognosens udbetalingstidspunkt (Bilag B). Prognosen burde derfor kunne opfyldes eller eventuelt forbedres.

De årlige nettorenter varierede som hidtil år for år afhængig af resultaterne på de finansielle markeder.

Gennemsnitsrenter har ikke været anvendt indtil udbetalingstidspunktet og er heller ikke nogen mulighed ifølge policen.

Den administrative praksis, der har været fulgt indtil udbetalingstidspunktet i 2001 burde være fulgt fremadrettet, idet policen og kun policen, er den kontrakt mellem parterne som skal efterleves af PFA under udbetalingen.

Hvordan andre i branchen administrere eller hvordan andre policer er affattet indholdsmæssigt er denne police uvedkommende.

Tallene taler sit eget sprog, idet resultatet af de omtalte 'styrkelsen' ikke fremgår af udbetalingerne. Det er påfaldende, at siden finanskrisen har udbetalingerne været uændret.

På baggrund af ovennævnte fastholder jeg derfor, at PFA ikke har administreret i henhold til ordlyden i policen."

I brev af 5/5 2017 fra selskabet til nævnet hedder det bl.a.:

"Indledningsvis skal det påpeges, at forsikredes opstilling af depotrenten for de enkelte år i perioden 1991 til 2000 er sket med et års forskydning. Hermed menes, at den depotrente, som forsikrede har angivet ud for år 1991, faktisk er depotrenten fra 1992, og den angivne depotrente ud for 2000, er depotrenten for 2001. Se vedlagte bilag L samt opstillingen i selskabet svar af 2. januar 2017, side 3.

Forsikrede fremfører, at selskabet siden policens oprettelse i 1964, har foretaget en årlig opgørelse med tilskrivning af årets indbetalinger og renter. Dette er ikke korrekt.

Da policen blev oprettet i 1964 anvendte man i branchen (herunder i selskabet) bonustilskrivning (bilag M). Der fremgår af policen intet om, at der skulle være aftalt, at forsikrede var berettiget til tilskrivning af en depotrente i denne oprindelige police fra ordningens etablering. Depotrentebegrebet var da heller ikke indført på dette tidspunkt.

Forud for anvendelse af depotrenten blev der tilskrevet en årlig bonus til depotet hver den 1/7. Dette fremgik af de årlige policeindlæg, hvoraf det for 1970 fremlægges her som bilag N, der løbende årligt er tilsendt forsikrede. Det fremgår af policeindlægget, at 'årlige ydelser forhøjes ifølge bonusregulativet med PFA's til enhver tid gældende pensionstillæg (ratetillæg).' Her nævnes således intet om depotrenten, hvilket skyldes, at den som nævnt slet ikke var indført på det pågældende tidspunkt, jf. ovenfor.

Først pr. 1. januar 1983 med indførelsen af G82-rentegrundlaget begyndte selskabet at anvende dette beregningsgrundlag. Og det er i den sammenhæng, at man begynder at

anvende depotrentebegrebet og udarbejde depotregnskaber. Se vedlagte oversigt over depotrenten fra indførelsen af denne (depotrenten) i 1983 til dags dato (bilag L)."

Klageren har i brev af 6/6 2017 til nævnet bl.a. anført:

"Indledningsvis skal vi bekræfte, at:

- Opstillingen af depotrenter i årene fra 1991 i vort brev af 12. april 2017 var med et års forskydning.
- Tilskrivning af renter har over årene haft forskellige betegnelser som Bonus eller Depotrenter.

Den første Police er fra 1964 og efterfulgt af senere udskrifter. Frem til november 1991 kom der nye indbetalinger samt bonustilskrivninger af den indestående kapital. Derefter tilskrev PFA alene depotrenter/bonus, efter at PFA var blevet kapitalforvalter af den til enhver tid indestående kapital.

Som følge heraf blev der udstedt Police nr. …, udskrift nr. 5, dateret den 9. januar 1992. Se Bilag B. PFA har fremhævet at policen bliver administreret efter denne sidste udskrift, men de faktiske udbetalinger viser noget andet.

Det må igen bemærkes, at depotrenterne i årene frem til udbetalingstidspunktet var gode og fulgte det princip, der er beskrevet i policens udskrift nr. 5.

Kort fortalt skal de årlige reguleringer baseres på den rente PFA Pension kan opnå. Se side 3 i afsnittet 'Udbetalinger/bonus'.

PFA har desværre ikke fulgt policens ordlyd i udskrift nr. 5. Tilmed er depotrenterne reduceret markant efter 2008, selvom der har været et økonomisk opsving. Bilag L viser klart udviklingen i kapitalforvaltningen af depotet.

Den demografiske udvikling er der ikke taget forbehold for i udskrift nr. 5.

Der er en pulje i enhver kollektiv pensionsforsikring. Såfremt denne ikke rækker må pensionsforsikringsselskabet trække på sine reserver. Dette må en regel i ethvert pensionsforsikringsselskab. Omvendt tilfalder ubrugt kapital ved dødsfald pensionsforsikringsselskabet.

Ankenævnet bedes tage stilling til følgende:

1. Er der i udbetalingsårene administreret efter police nr. …, udskrift nr. 5, dateret den 9/1 1992?
2. Er PFA pligtig til regulering af udbetalinger der er baseret på den rente PFA Pension kan opnå? D.v.s. ikke den rente PFA har tilbudt i henhold til Bilag L.
3. Hvad er Ankenævnets vurdering af der siden udbetalingens start af pensionen, årligt har været en mindre pensionsudbetaling end prognosen i udskrift nr. 5. Dette set i relation til de faktisk opnåede afkast, samt at udbetalingernes start blev udskudt et halvt år i 2001.
4. Skal de manglende reguleringer efterbetales og hvordan skal PFA fremadrettet administrere denne police?"

Nævnet har fået forelagt yderligere korrespondance fra parterne.

13. 90105

Af policeindlæg af 12/9 1983 fremgår bl.a.:

FORSIKRINGSYDELSER		GRUNDYDELSE INCL. BONUS KR.
ALDERSPENSION, LIVSVARIG FRA DEN 1/2 2001	ÅRLIG	222.029

Af policeudskift nr. 5 af 9/1 1992 fremgår bl.a.:

UDBETALINGER

		Grund-udbetaling i kr.	Forhøjet udbetaling i kr.
Ved pensionering pr. 1/2 2001 – 65 år			
Livsvarig pension	årligt	392.915	447.923
- i nutidsværdi	årligt	279.928	319.118
Engangsbeløb		392.915	392.915
- i nutidsværdi		279.928	279.928
– heraf udgør nuværende tarifudbetaling:			
Livsvarig pension	årligt	294.431	
Engangsbeløb		294.431	

...

UDBETALINGER

Bonus

Bonus anvendes til forøgelse af forsikringsdækningen. Bonus er indregnet indtil de anførte datoer for udbetaling.

Ved beregning af udbetalingerne er der taget hensyn til, at forsikringen indeholder et depot på 584.059 kr., der er fri-holdt for realrenteafgift.

Hvis der ved udbetaling vælges "Grundudbetaling", vil årlige udbetalinger blive reguleret hvert af de efterfølgende år.

I stedet for "Grundudbetaling" med årlige reguleringer kan der vælges "Forhøjet udbetaling".

Både de årlige reguleringer af "Grundudbetaling" og forløbet af "Forhøjet udbetaling" vil afhænge af udbetalingstidspunkt og af den rente, PFA Pension kan opnå såvel før som efter dette tidspunkt.

14. 90105

Af udbetalingsoversigt pr. 1/8 2001 fremgår bl.a.:

OVERSIGT PR. 1/8 2001

Samlet depot	4.982.286 kr.
Engangsbeløb før afgift	306.992 kr.
Depot efter udbetaling af engangsbeløb	4.675.294 kr.
Heraf friholdt for pensionsafkastskat	584.059 kr.

Skemaet nedenfor viser - under de anførte forudsætninger - den faktiske pension og dennes forventede udvikling.
Endvidere vises, hvilke udbetalingsprincipper, der kan vælges i mellem.

Månedlig pension fra		Grundpension i kr.	Forhøjet pension i kr.
	Fakta:		
01/08 2001		29.614	30.715
	Prognose:		
01/01 2002		30.069	30.715
01/01 2003		30.381	30.715
01/01 2004		30.699	30.715
01/01 2005		31.022	30.904
01/01 2006		31.351	31.229

...

UDBETALINGSPRINCIPPER

Grundpension

Grundpensionen stiger gennem udbetalingsperioden i takt med bonustilskrivningen. Bonustilskrivningen og reguleringen af pensionen sker på baggrund af depotrenten i det forløbne år.

Grundpensionen er garanteret på de til enhver tid gældende forudsætninger, der fremgår af udbetalingsoversigten. Grundpensionen kan ikke falde, men kun stige eller være uændret i forhold til året før.

Forhøjet pension

Med forhøjet pension tilstræbes det at udbetale en nogenlunde konstant pension gennem udbetalingsperioden. Grundpensionen er ved udbetalingens start blevet forhøjet med et ugaranteret bonustillæg (pensionisttillæg), der bliver beregnet ud fra det forventede fremtidige niveau for depotrenten. Hvis depotrenten bliver lavere end forudsat ved udbetalingens start, kan dette tillæg blive nedsat.

Den forhøjede pension kan ikke blive mindre end policens garanterede startgrundpension. Startgrundpensionen er garanteret på de til enhver tid gældende forudsætninger, der fremgår af udbetalingsoversigten.

Valg af udbetalingsprincip

Uanset hvilket udbetalingsprincip, De vælger, har De mulighed for omvalg på et senere tidspunkt.

15. 90105

Nævnet udtaler:

Klageren blev i 1964 omfattet af en firmapensionsaftale, der blandt andet giver ret til livsvarige pensionsydelser fra pensioneringstidspunktet. Pr. 1/10 1991 ophørte pensionsindbetalingerne, og pensionsordningen gik i fripolice. Klageren begyndte at få pensionsydelser fra selskabet i august 2001, idet udbetalingsstarten blev aftalt udskudt med ½ år i forhold til den oprindelige pensionsaftale.

Klageren har henvist til, at det af policeudskrift nr. 5 af 9/1 1992 fremgår: "Hvis der ved udbetaling vælges 'Grundudbetaling', vil årlige udbetalinger blive reguleret hvert af de efterfølgende år. I stedet for 'Grundudbetaling' med årlige reguleringer kan der vælges 'forhøjet udbetaling'. Både de årlige reguleringer og 'Grundudbetaling' og forløbet af 'forhøjet udbetaling' vil afhænge af udbetalingstidspunkt og af den rente, PFA Pension kan opnå såvel før som efter dette tidspunkt".

Klageren, der har valgt "Grundudbetaling", har blandt andet anført, at selskabet ikke har foretaget reguleringer af udbetalingerne på baggrund af "den rente, PFA Pension har kunnet opnå", men på baggrund af en af selskabet fastsat depotrente, og at der i strid med policen ikke er sket nogen regulering af udbetalingerne siden 2008/2009. Han har videre anført, at de udbetalte ydelser fra august 2001 er væsentligt lavere end i prognosen i policeudskrift nr. 5 af 9/1 1992, selv om forrentningen i perioden 1992-2001 efter klagerens vurdering har været god og uproblematisk.

Nævnet bemærker, at pensionsordningen giver ret til udbetaling af bestemte, garanterede ydelser. Bonus er derimod ikke garanteret, og pensionsordningen indeholder ikke bestemmelser om, at der skal ske en bestemt regulering af pensionsydelserne, f.eks. efter pristal.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at klageren ikke har sandsynliggjort, at selskabet har håndteret klagerens pensionsordning i strid med det tekniske grundlag – herunder selskabets bonusregulativ – som anmeldt til Finanstilsynet. Nævnet bemær-

ker, at Finanstilsynet er tilsynsmyndighed for så vidt angår selskabets tekniske grundlag.

Nævnet finder, at der ikke af de ovenfor gengivne formuleringer fra policeudskrift nr. 5 af 9/1 1992 kan udledes, at klageren har fået et løfte om, at "Grundudbetalingen" nødvendigvis vil blive reguleret opad hvert år uanset den opnåede forrentning for selskabet, eller at selskabet har forpligtet sig til at anvende det fulde investeringsafkast uden fradrag af nogen art til at opskrive klagerens garanterede ydelser.

Nævnet finder ikke grundlag for at kritisere selskabets reguleringer af de udbetalte pensionsydelser. Nævnet bemærker, at den manglende regulering siden 2008/2009 må henføres til samfundsudviklingen, herunder det generelt vigende renteniveau.

Nævnet bemærker, at prognosebeløbene for pensionsudbetalingerne, der fremgår af policeudskrift nr. 5 af 9/1 1992, alene udgør et skøn over de kommende udbetalinger på baggrund af en række forudsætninger omkring rente og levetid, som selskabet har opstillet på daværende tidspunkt, og at disse prognoser ikke indebærer et løfte til klageren om udbetaling af de anførte beløb.

Nævnet finder det efter sin gennemgang af sagen ikke sandsynliggjort, at forskellen mellem prognosebeløbene anført i policeudskrift nr. 5 af 9/1 1992 og de faktiske beløb, der kom til udbetaling i 2001 og frem, jf. eksempelvis oversigten pr. 1/8 2001, er udtryk for, at klagerens pensionsordning ikke er blevet håndteret korrekt og herunder i overensstemmelse med det tekniske grundlag, der er anmeldt til Finanstilsynet.

Nævnet finder herefter ikke grundlag for at pålægge selskabet at ændre klagerens pensionsydelser eller at foretage fornyede beregninger for så vidt angår hans pensionsordning.

17. 90105

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Svend Bjerg Hansen
Udskriftens rigtighed bekræftes

Mette Eisenhardt